

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. An quo & quomodo facienda privilegii interpretatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ex cit. c. si motu proprio, si ve præcesserit supplicatio, sed defectuosa, & non omnem exprimens veritatem, quæ si fuisset cognita, privilegium à Principe concessum non fuisset: quia per clausulam ex motu proprio censetur Princeps supplere velle defectum ex parte informationis diminuta. Ita Palao & Sanch citati, Salmant. n. 41.

Erit tamen privilegium ex motu proprio invalidum, si huic causam dedit error causæ finalis, ut si falsa causa exprimitur in supplicatione; non enim Princeps intendit concedere privilegium, nisi subsistente causâ, à qua finaliter movetur. Rursus invalidatur motus proprius, si concedatur inhabili, non prius obtentâ dispensatione: vel si sit contra consuetudinem, ac legem particularem. Ita Suarez cit. c. 12. n. 14. Menoch. l. 2. de arbit. centur. 3. casu 201. n. 80. Sanchez, Palao, Laymann citati.

19. Clausula ex certa scientia, & plenitudine potestatis, addi solent in confirmatione privilegii jam antè concessi, eumque habent effectum, ut novum addant robur, valorem & solemnitatem privilegio, si illud fortè imminutum, revocatum, vel alio modo fuisset extinguitum; quod non efficit confirmatio privilegii expedita in forma communi; hæc enim relinquit privilegium in antiquo suo statu, utpote non supponens Pontificem de negotio plene informatum: cum contra in con-

firmatione ex certa scientia Sum. Pont. præsumatur procedere ex plena notitia negotii.

Dixi. Si illud fortè imminutum, &c. nam si privilegium, quod confirmatur, ab initio fuit invalidum, subreptitium, per sequentem confirmationem ejusmodi clausulis munitam non convalidatur, nisi expresse inferatur. Non obstante falsitate, & subreptione.

Clausula adjuncta in confirmatione, vel communicatione privilegiorum: quatenus SS. Canonibus & Decretis Concilii Tridentini non adversantur, accipienda est collectivè, ita, ut sub nomine SS. Canonum non veniant inserti in Corpore Juris, sed in ipso Concilio Tridentino, uti cum Barbosa in Tract. de Claus. 124. n. 2. docet Reding de privilegiis q. 18. a. 2. contrav. 3. n. 8. Si verò habeatur clausula: *Dummodo decretis Concilii Tridentini contraria non sint*; illa solum excepta censentur, quæ decretis Tridentini specialiter, & per clausulam, non obstantibus privilegiis, sunt contraria, cætera vero in suo vigore relicta censentur, uti est privilegium suscipiendi SS. Ordines extra tempora, quod per Trident. Sess. 13. de Reformatione c. 8. non est sublatum, probant Emmanuel Rodriq Reg. qq. to. 1. q. 8. n. 6. & 7. Palao n. 9. Petfchacher a. 2. in fine.

Plures alias Rescriptorum clausulas, earumque effectus vide apud Canonistas ad Tir. de Rescriptis, quò pertinent, & Salmantic. hic c. 1. p. 4.

ARTICULUS III. De Interpretatione privilegii.

SUMMARI A.

1. Regule pro faciendâ interpretatione privilegiorum.
2. Quis habeat facultatem privilegia doctrinaliter, vel authenticè interpretandi.
3. Privilegium contra jus commune regulariter est strictè interpretationis.
4. Uti & privilegium contra specialem consuetudinem, & jus particulare.
5. Excipiuntur primò privilegia in favorem cause piæ.
6. Secundo inserta corpori Juris.
7. Tertiò privilegia ex motu proprio, vel ex certa scientia.
8. Privilegium contra jus tertii strictè interpretandum.
9. Nisi per talem interpretationem redderetur inutile.
10. Privilegium nemini præjudiciosum est ample interpretationis.
11. Potestas dispensandi indefinitè concessa est ample interpretationis.
12. Diversitas inter actum & potestatem dispensandi.
13. Potestas Episcopis per Tridentinum concessa est lata interpretationis.
14. Potestas eligendi Confessarium aliquando lata;
15. Aliquando est strictè interpretationis.
16. Privilegia Religiosorum ordinariè sunt ample interpretationis.

§. I.

A quo & quomodo faciendâ privilegii interpretatio?

Cum privilegium sit quadam privata lex, & in pluribus legem imitetur, ideo multa, quæ prius de Legum interpretatione dixi, etiam privilegiis sunt accomodanda. Ideoque primò: Tunc solum datur interpretatio privilegii, quando verba & tenor privilegii intentionem privilegiantis non satis dilucidè proponit. Secundo: Sicuti lex est interpretanda, ne reddatur inutilis. *l. non dubium C. de LL. sic & privilegium nec dici potest privilegium, quod nihil operatur, nihilque concedit præter id, quod prius jure concessum est. c. si Papa. de privileg. in 6. c. Ab. 25. de V. S.* Tertiò: Ubi lex non distinguit, neque nos debemus distinguere. *l. non distinguimus. ff. de rescriptis arbitr. c. quia circa. 22. de Privilegiis.* Idem dicendum de privilegio. Quarto: Sicuti lex non includit, ad quod mens & ratio Authoris se non extendit. *l. cum prætor. §. dolo. ff. de legatis*, sic verba privilegii sunt interpretanda juxta intentionem concedentis. Et quintò, cum concedens præsumatur se conformare ad mentem & petitionem supplicantis. *l. si præses. ff. de pænis c. cum dilectos. §. ceterum de si. de instrumentorum*, ideo privilegia menturam interpretationis etiam accipiunt à mente & precibus supplicantis. Suarez, & Palao citati. Sextò inspicienda materia & motiva concessionis, item pro-

proemium, in quo plerumque intentio Principis exponitur, si fieri possit, consulendus Princeps; demum attendenda proprietates verborum juxta stylum concedentis; nempe si privilegium est Pontificium, juxta stylum curia Romana; si Cæsareum, juxta stylum Curia Cæsareæ. Sanchez, Haunold, Palao, aliique.

2. Causa efficiens interpretationis doctrinalis [suppono ex priori Tractatu aliam esse interpretationem doctrinalem, aliam authenticam] possunt esse viri docti exponentes privilegia secundum jura, & regulas juris. Authenticæ verò nemo nisi Princeps, qui dedit privilegium; ejus quippe est juridicè & authenticè interpretari actum, cujus est condere actum, *l. sacratissime. C. de LL.* unde privilegia à Sum. Pontif. concessa, inferiores Prælati non possunt judicialiter interpretari. Salmanticens. hic cum pluribus à se relatis.

Generalibus tamen Religionum, & respectivè Provincialibus dubia privilegia non tantum doctrinaliter, sed etiam juridicè & authenticè interpretari, concessum esse, ex concessione à Julio II. facta Generali Ordinis Prædicatorum, probant Salmanticenses ibidem num. 75. ubi etiam potestatem limitandi, restringendi, imò etiam pro suis subditis tollendi usum privilegiorum ab Apostolica sede promanantium è Summ. Pontiff. Leonis X. Clementis IV. & Gregorii XIII. concessionibus probant Miranda to. 2. q. 43. a. 4. Lezana to. 1. c. 18. Suarez de Relig. to. 4. tra. 8. l. 2. c. 22. aliique.

§. II.

Quenam privilegia requirant amplam, vel strictam interpretationem?

- Suppositis, quæ in priori articulo dixi de divisione privilegii in favorabile & odiosum:
3. Dicendum primò: Privilegium contra jus commune est regulariter strictè interpretandum, *per c. sanè. & c. porro. de privilegiis.* Ratio est primò: quia quæ parte derogat juri communi, continet dispensationem, quæ est strictæ interpretationis juxta dicta in præcedentibus. Secundò, quia favor communis boni præpoller favori boni particularis: sed jus commune favet bono communi, uti privilegium bono particulari: ergo. Ideo si illegitimo concedatur privilegium ad Ordines suscipiendos, de minoribus Ordinibus accipiendum esse tradit Palao cum Authoribus à se relatis puncto 10. n. 3.
4. Ex quo inferitur, præmissam doctrinam etiam habere locum in privilegio contra specialem consuetudinem, & jus particulare, quando illa juri communi non adversantur: sunt enim instar juris communis, eandemque obtinent efficaciam, adeoque juri specialis privilegii præferri merentur. Dixi tamen, quando juri communi non adversantur: si enim adversantur, tunc privilegiorum lata explicatio favet juri communi, ideoque amplexanda, Salas disp. 20. sect. 10. n. 70. Sanchez. l. 8. disp. 1. n. 12. aliique.
5. Dixi in assertione, *regulariter*: nam excipitur primò privilegium cedens in favorem Religionis, & causæ piæ, tunc enim latè explicandum est,

tamet si aliquo modo deroget juri communi, quia summum jus est, quod pro Religione facit, *l. sumi persone. ff. de Religios. & sumpt. fun.* Ideo privilegia concessa Religiosis, militibus, studiosis sunt amplè interpretationis; interest quippe totius Reipublicæ, Religionis, & boni communis, ut ejusmodi personis faveatur; quæ de causâ licet privilegium concessum filiis familias contra jus commune strictè sit interpretandum; ita ut solum de filiis legitimis intelligatur, *per l. uli. C. de his, qui veniam arat.* accedente tamen favore Religionis & piæ causæ etiam extenditur ad legitimos, prout docent Suarez l. 8. c. 27. n. 7. Salas disp. 17. sect. 6. Palao cit. n. 5.

Excipitur secundò privilegium infernum juri communi, quia tunc non derogat juri communi, sed ipsius partem constituit, *Suar. cit. n. 8. unde Sanch. l. 8. de matrim. c. 27. n. 8. & Henricus. l. 7. de Indulgent. c. 22. inferunt, privilegia omnia Religiosis in perpetuum concessa esse latè explicanda non tantum propter favorem Religionis, de quo prius, sed etiam propter perpetuitatem, per quam reputantur, ac si forent corpori juris inserta.*

Excipitur tertio privilegium ex motu proprio, vel certâ scientiâ concessum, quod latam petit explicationem, quantumvis juri communi adversetur, tunc quippe est proprium Principis beneficium, ad cujus honoris & auctoritatis favorem pertinet, ut ipsius liberalitas latè explicetur. *Suar. cit. n. 8. Sanchez n. 5. & 6. aliique.*

Dicendum secundò. Privilegium derogans particulari juri alterius strictam requirit interpretationem, quantum patitur verborum proprietates: quia non præsumitur Princeps velle derogare ejusmodi juri quæsito, nisi illud expresse sit, *l. 2. §. 1. ff. ne quid in loco publico. c. licet in corrigendo de offic. ordin. c. ex tuarum. de auctoritat. & usu pallii. & communi DD.* unde inferitur privilegium concessum ad plura beneficia obtinenda esse interpretandum de beneficiis non curatis, quia cum ferè semper deroget non tantum juri communi, sed etiam juri tertii, strictè est explicandum, nisi aliud exprimat. *Sanch. l. 9. disp. 2. n. 13.*

Excipitur, si privilegium per strictiorem interpretationem redderetur inutile: non enim voluntas Principis frustrari debet, juxta dicta in priori §. n. 1.

Dicendum tertio. Privilegium, quod in nullius cedit præjudicium, est amplè interpretandum; nam & est purum beneficium Principis, quod latam petit explicationem, *l. beneficium. ff. de constitut. Princ. & favores sunt ampliandi. ex R. l. 15. in 6.*

§. III.

Corollaria.

Inferes ex dictis primò: potestatem dispensandi & absolvendi à reservatis concessam sine expressione personæ dispensandæ, vel absolvendæ esse latè interpretandum; tum quia talis concessio maxime conducit ad sublevandas multorum necessitates, neque refragatur juri communi; tum quia in nullius cedit præjudicium; sicutum